ДОКЛАД

от

Обработка и анализ на получените резултати

от анкетата за измерване

„Нагласите на приемащото общество към ГТД"

по *Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД“*, финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция”, съфинансиран от Европейския съюз

В изпълнение на *Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД“* се разработи въпросник, който беше публикуван на официалната интернет страница на проекта. Анкетата е насочена към широката общественост на Република България, като с нея се цели да бъдат изследвани нагласите на местното население към представителите на специфичните целеви групи по проекта. В този доклад са обработени получените данни от първоначалното проучване.

Анкетата за измерване „Нагласите на приемащото общество към ГТД" съдържа 48 въпроса, от които 47 разделени в три сфери - **социално-икономическа, културно-религиозна и правно-политическа**. *(Целият въпросник е представен в Приложение 1 в края на доклада.)*

Първият въпрос в анкетата не е насочен към нито една от трите сфери, а цели да даде информация за това какви източници използват българските граждани, за да се осведомяват за събитията в страната и света.

Имиграцията е явление, което има своите положителни и отрицателни характеристики за приемащите общества. Като положителни черти се приемат увеличаването на работната ръка на пазара на труда, обогатяване на културния живот в приемната страна, като гражданите от трети държави внасят нови културни модели на поведение и начин на живот. Като отрицателни и предизвикателни за приемащото общество се явяват - конкуренцията на пазара на труда, заемайки работни места, тежест за социалната система в приемащото общество, трудности в интеграцията на имигрантите в новата културна, социална и образователна среда, насаждане на дискриминация, ксенофобски настроения в гражданите на приемащото общество.

За да бъде успешна интеграцията на гражданите от трети държави е необходимо международно сътрудничество между страните, подобряване на координацията между институциите, създаване на законодателна рамка и провеждане на държавна политика, осигуряваща постигането на икономически растеж и повишаване жизнения стандарт на българските граждани.

В анкетата за измерване „Нагласите на приемащото общество към ГТД“ за периода февруари - май 2020 г. взеха участие 53 души от приемащото

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

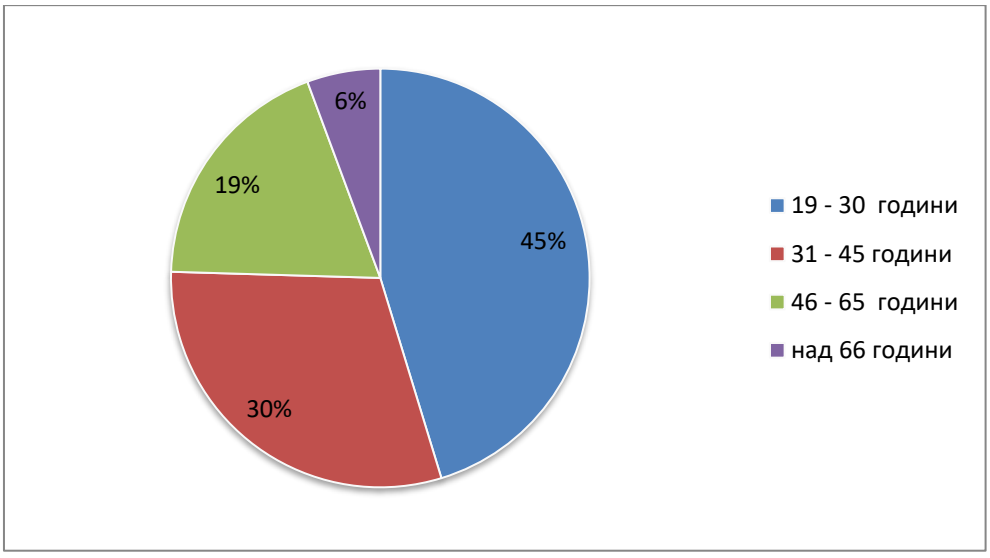
общество. В таблицата по-долу е представена разбита информация за анкетираните лица разделени по възраст и пол.

табл. 1 Разпределение на анкетираните по възраст и пол

Разпределение по възраст и пол					
	19 - 30 години	**31 - 45 години**	**46 - 65 години**	**над 66 години**	**общо**
мъж	13	9	5	3	***30***
жена	11	7	5	0	***23***
общо	24	16	10	3	***53***

От таблицата се вижда, че мъжете са взели по-голямо участие в попълването на анкетата (30 човека), а жените са 23. По-активни в попълването се явяват хората във възрастовата група 19 - 30 години (24 човека), а най-слабо участие са взели гражданите във възрастта над 66 години. На диаграмата 1 е представено разпределението на участниците по възрастови групи в проценти.

диагр. 1 Процентно разпределение на анкетираните по възрастови групи

В таблица 2 е дадено разпределението на всички попълнили анкетната карата по образование и пол.

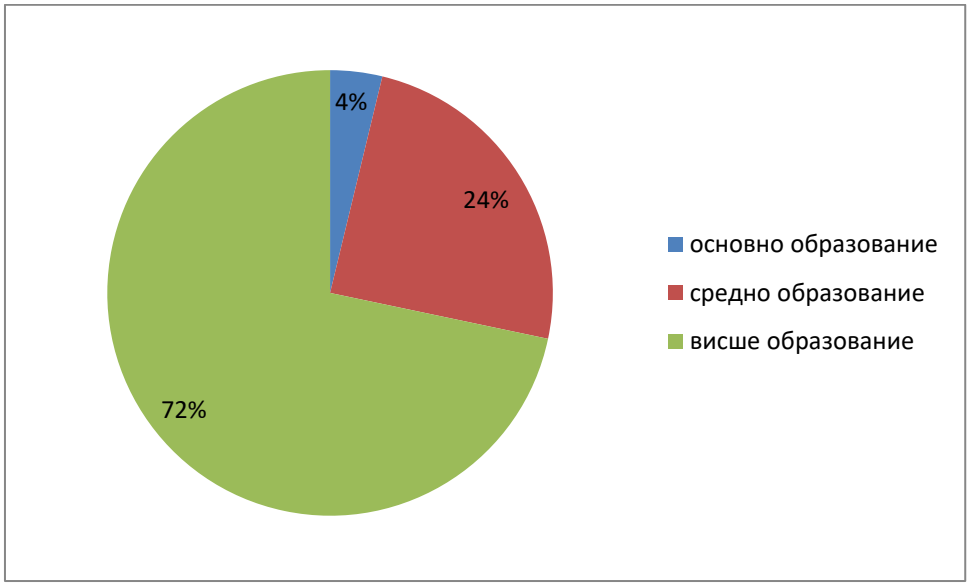
Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

табл. 2 Разпределение на анкетираните по образование и пол

Разпределение по образование и пол				
	основно образование	**средно образование**	**висше образование**	**общо**
мъж	0	7	23	***30***
жена	2	6	15	***23***
общо	2	13	38	***53***

Най-голям брой от анкетираните са с висше образование - 38 човека или 72% (виж диагр. 2), след тях са хората със средно - 13 човека и само 2 човека са с основно образование.

диагр. 2 Процентно разпределение на анкетираните по образование

В таблица 3 са представени комбинирани данни от разпределението на анкетираните по възраст и образование.

табл. 3 Разпределение на анкетираните по образование и възраст

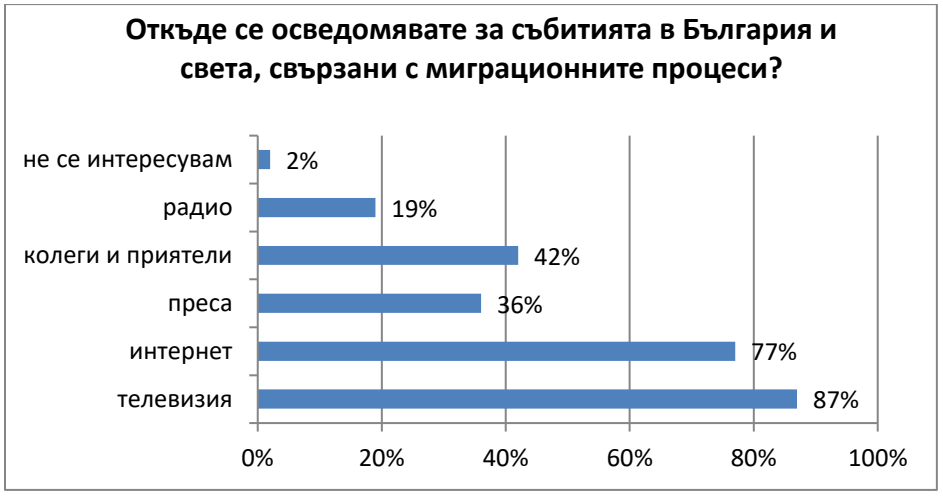
Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

Разпределение по възраст и образование					
	19 - 30	31 - 45	46 - 65	над 66	общо
основно	2				***2***
средно	7	2	2	2	***13***
висше	15	14	8	1	***38***
общо	***24***	***16***	***10***	***3***	***53***

От изложеното по-горе се вижда ясно, че най-голяма част от изследваните лица са мъже и жени на възраст 19-30 години, следвани от хора между 31 – 45 години с висше образование, което говори за тяхната ангажираност, заинтересованост по темата свързана с миграционните процесии и политиките на интеграция, провеждани от държавата и местните власти по райони. Те са и тези, които пряко се сблъскват с процеса на включване на имигрантите в страната ни.

Първият въпрос от анкетата за измерване „Нагласите на приемащото общество към ГТД“ е насочен в събиране на данни за това, от къде българските граждани се информират за събитията в страна и чужбина и по-конкретно тези свързани с миграционните процеси.

диагр. 3 Процентно разпределение на резултатите от въпрос 1

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

От дадените отговори на въпрос 1 от анкетираните български граждани най-голям процент се информират от телевизия (87%) и интернет (77%). 36% се информират за събитията от пресата, 19% от радиото и само 2% не се интересуват от събитията свързани с миграционните процеси.

Тези данни могат да бъдат обяснени освен с навлизането на дигиталните устройства и медии, а и поради особеността на конкретната извадка - по-голямата част от анкетираните са на възраст между 19 и 30 години.

Попълнилите анкетата гласуват значително доверие на колегите и приятелите си (42%) по въпросите свързани с тяхната осведоменост за събитията в страната и света. Тези резултати също могат да се обяснят и с все по-широката употреба на социалните мрежи, които дават възможност за бързо и почти неограничено разпространение и достъп до споделена информация.

Още един извод може да се направи тук относно разпространяването на информация най-вече от медиите и другите средствата за масова информация и той е, че те играят много сериозна, важна и съществена роля в процеса на социално въздействие и комуникация върху хората и създаване на мнения по определени въпроси.

Медийното съдържание е от огромно значение по въпросите, свързани с имиграцията – разпространяване на мнения и / или формиране на необосновани предразсъдъци в обществото. Много по-често се обръща внимание и се представя информация за негативните действия от страна на някои имигранти – репортажи и статии за престъпления, извършени от имигранти и / или злоупотреба със системата за социално подпомагане. И много по-рядко се показват и разпространяват в медийното пространство и социалните медии позитивни новини свързани с успели, трудолюбиви, честни и спазващи законите граждани на трети държави, които допринасят за развитието на икономиката и просперитета на страната приемник.

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

Социално-икономическа сфера

Държавната политиката на Република България, която се провежда по въпросите за интеграция на имигрантите, цели имигрантите да се установят колкото е възможно по-трайно в страната ни. В България съществуващото законодателство гарантира зачитане на основните човешки ценности и права, защита от дискриминация и осигуряване на равенство на възможностите.

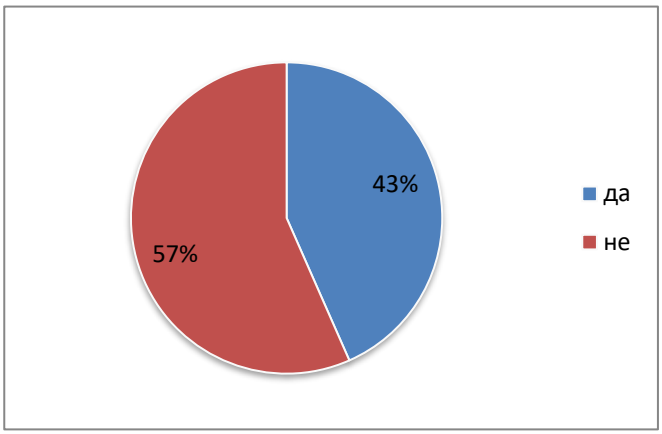
Въпросите, зададени в „Социално-икономическата сфера”, целят да се проучат нагласите на българските граждани като приемащо общество към гражданите от трети държави. Въпросите са тип твърдения, изискващи отговор „Да“ или „Не“. При анализирането им като резултат се търси мнението на българите относно образованието и квалификацията, социалния статус, желанието на ГТД да се заселят и присъединят към нашето общество, за това дали българската държава трябва да ги стимулира финансово, което би подпомогнало тяхното по-бързо интегриране. Не на последно място се цели да се измери въздействието и промяната в нагласите на приемащото общество, като следствие от провежданата политика на страната; да се проследи осведомеността на гражданите по въпросите за интегрирането на ГТД, за ползите от това и да се види и отчете промяната на предразсъдъците и стереотипите на приемащото общество.

Следващите получени резултати от отговорите дадени в анкетната карта за измерване „Нагласите на приемащото общество към ГТД“ са в раздел социално-икономическа сфера.

Значителен процент от анкетираните - 43%, смятат, че ГТД живеят по-добре от местното население и българската държава им оказва по-голяма подкрепа, отколкото на повечето българи (виж диагр. 4). Този висок процент може да се дължи на липса на осведоменост на българите, за това кои ГТД, при какви условия, какво, как и колко получават като подкрепа от българската държава. Друго обяснение може да е стандарта на живот на по-голямата част от българското население и усещането за неравно разпределение на благата. Държавата подкрепя повече чуждите граждани, отколкото своите, ако се погледне в посока на чуждестранните инвеститори, които залагат на евтината работна ръка в страната ни.

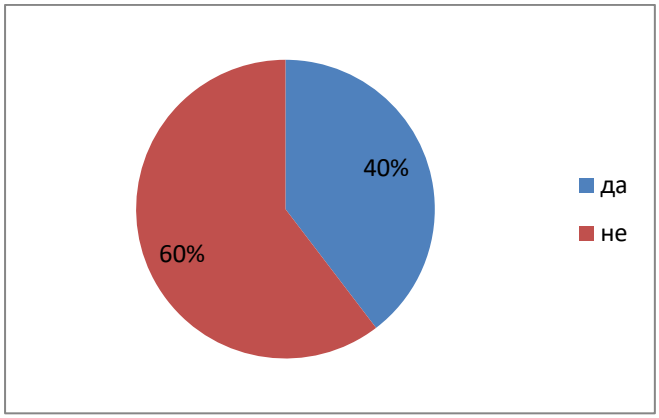
Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

диагр. 4 Процентно разпределение на резултатите от въпроси 5 и 9

40% от попълнилите анкетата български граждани са на мнение, че държавата трябва да оказва финансова подкрепа на гражданите от трети държави (виж диагр. 5).

диагр. 5 Процентно разпределение на резултатите от въпрос 3

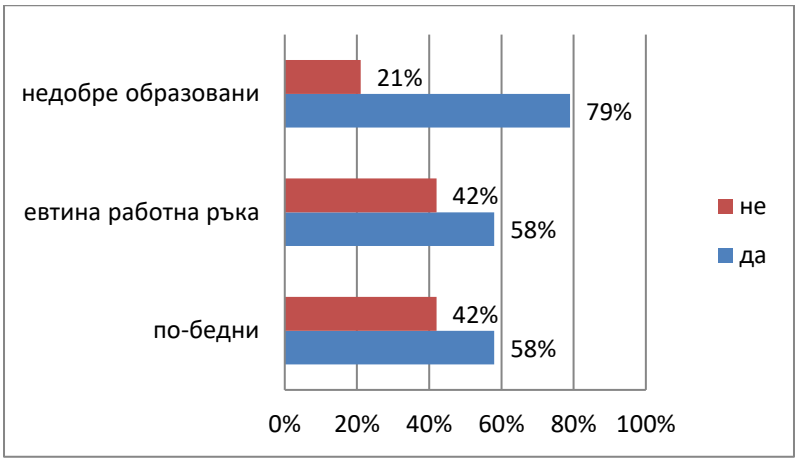

От друга страна анкетираните заявяват, че финансовата подкрепа на ГТД е важна, което ще им даде стабилност и би им позволило по-бързото и лесно интегриране в обществото.

Според анкетираните участници по-голямата част от ГТД, които идват в България са бедни, с недобро образование, което ги прави и по-евтина работна ръка в очите на българите. Обобщените резултати от отговорите са представени на диаграма 6.

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

диагр. 6 Процентно разпределение на резултатите от въпроси 2, 4 и 6

По-големият процент от анкетираните вярват, че ГТД искат да станат част от България и не съществува напрежение между тях и местното население. Българинът от векове е свикнал да живее и работи с различни народности, религии и култури, поради което той проявява толерантност, разбиране и приемане на различията между хората. От друга страна правото на свободно придвижване в рамките на ЕС дообогати социалния опит на българина в срещите му с чужденци, живеещи в ЕС, но дошли от трети държави.

57% от българите са на позиция, че ГТД допринасят за икономиката в държавата, а някои от тях успяват да развият и успешен бизнес. Това мнение на анкетираните от части може да се дължи и на виждането, че като по-бедни, зле образовани и евтина работна ръка гражданите от трети държави са склонни да извършват работа, която не е предпочитана от българите, която не изисква квалификация и е с по-лоши условия на труд и заплащане.

Едва 9% от взелите участие в анкетата се опасяват, че биха могли да загубят работата си заради гражданин от трета държава. Като цяло българинът възприема себе си като достатъчно конкурентен на пазара на труда и не възприема ГТД като заплаха, тъй като 79% от анкетираните вярват, че имигрантите не са добре образовани.

Здравният статус на населението е важен фактор, тясно свързан със социално-икономическия растеж на една нация. Не е много малък процентът на хората, които мислят, че имигрантите носят болести и зарази, което може

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

да бъде обяснено с резултатите от по-горе, а именно, че гражданите от трети държави са по-бедни и не добре образовани. Това от една страна кара българина да смята, че броят на ГТД ще се увеличи след години, а от друга, нагласата, че ГТД живеят сравнително добре или по-добре от нас в страната ни. 38% вярват, че тези хора носят риск за здравето на местното население и че след 20 години ГТД ще бъдат повече от българите (45%).

В социален и икономически план анкетираните са с позитивни нагласи към граждани от трети държави. Те гледат на тях по-скоро като на ресурс, който може да е полезен за обществото, отколкото като заплаха за икономиката и социалната система.

Проучването на нагласите на приемащото общество към имигрантите като цяло се оценяват положително и може да се направи извод, че имиграцията е от полза за икономиката на страната ни, като осигурява работна ръка за пазара на труда.

Държавната политика на страната трябва да продължи да разработва и прилага мерки, насочени към създаване на равни социално-икономически възможности.

Социално-икономическия статус на гражданите е в тясна корелация с професионалния и образователен статус на индивида, което от своя страна влияе върху културно-религиозния начин на живот.

Културно-религиозна сфера

С приемането на България в ЕС и свободното движение и пребиваване на граждани по света се поставя въпроса за опазване на българските културни ценности и наследство. Миграцията като цяло изважда на повърхността и още един въпрос – интеграцията в дадено общество на хора с различна култура, религия и традиции. Склонно ли е българското общество да допусне чужда култура с характерните за нея език, религия, вярвания и поведение?

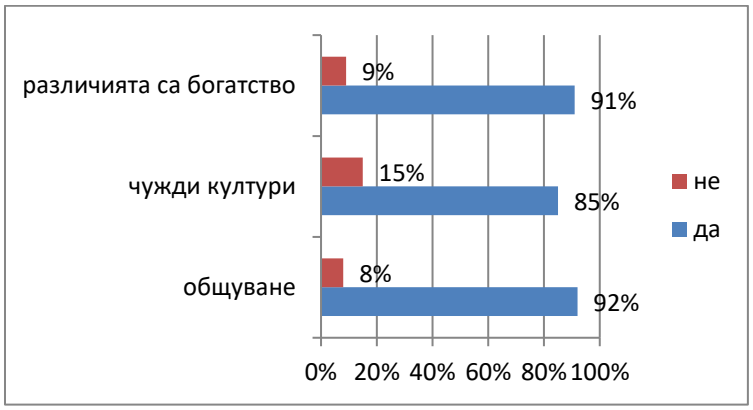
Основна цел при въпросите от „Културно-религиозната сфера” е да се изследват нагласите на българските граждани, свързани с приемането на различна култура и религия, доколко са толерантни и дали лесно приемат

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

представителите на различните културни общности, с които влизат в контакт, доколко са предразположени да приемат различието, и не на последно място как се отнасят към българските културни традиции, празници и обичаи.

Много голям процент от анкетираните българи (92%) са заявили, че харесват да общуват с чужденци, смятат по-голямата част от тях за усмихнати и любезни. Българите са отворени и любопитни към непознати за тях ритуали и култури (85%) и възприемат различията между хората като богатство, а не като пречка и проблем (91%). Данните са представени в диаграма 7 по-долу.

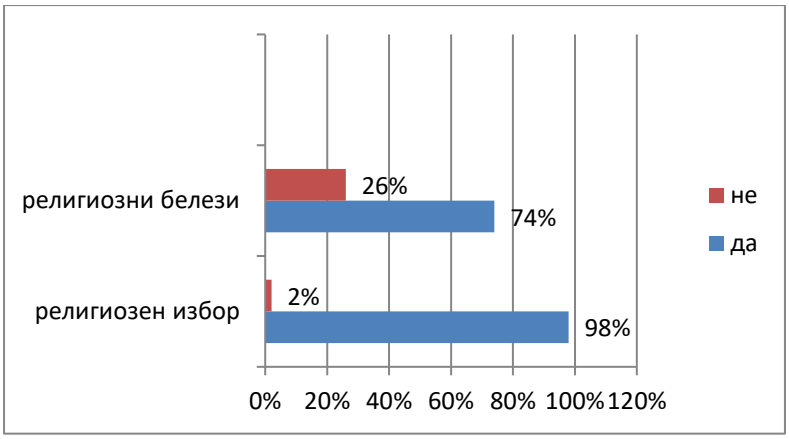
диагр. 7 Процентно разпределение на резултатите от въпроси 2, 3 и 4

Цели 98% от анкетираните са на мнение, че всеки има право да изповядва собствената си религия, без значение къде живее и че тя е личен и духовен избор, а не се определя от географски и политически граници. Българското общество проявява и висока толерантност не само в свободното изповядване на религиозните вярвания, но и свързаните с тях религиозни белези (облекло, поведение, символи и др. виж диаграма 8).

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

диагр. 8 Процентно разпределение на резултатите от въпроси 1 и 6

Голяма част от анкетираните приемат религиозните виждания и вярвания на другите, въпреки напредването на технологиите и науката в съвременното общество. Независимо от сложните световни политики и опасения от терористични актове и фанатични религиозни общности анкетираните българи не вярват, че религиозните вярвания непременно са символ на проблеми и разногласия.

Анализът на отговорите от анкетата за нагласите на приемащото общество показва, че анкетираните са склонни да смятат, че българите приемат културните различия на ГТД (89%), но по-малък процент от тях (62%) мислят, че ГТД се отнасят с уважени към българските традиции и празници. Т.е. българите приемат себе си като по-толерантни, отколкото чужденците са към българските култура, вярвания и традиции.

Едва 19% от попълнилите анкетата вярват, че чуждите култури погубват българщината, а 28% от тях, че ритуалните, културните и религиозните празници и обичаи на ГТД пречат за тяхната интеграция в българското общество.

Спорен остава въпросът за личната хигиена, по начина, по който българите възприемат ГТД – 51% ги считат за чисти и подредени, а 58% че имат лоша лична хигиена. От получените по-горе резултати се вижда, че доста хора смятат, че имигрантите носят различни болести и зарази, което може да обясни и защо е толкова голям процентът на българите (58%), които мислят, че ГТД не спазват добра лична хигиена. От една страна местното население ги смята за бедни и недобре образовани, което е пречка

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

за пълноценно използване на здравната система на страната. От друга лошите условия и ниският стандарт на живот водят до болести и трудности при достъп до здравни услуги.

Тук трябва да се има предвид и периодът, в който е попълвана анкетата. За съжаление, той съвпадна с пандемията от Covid-19 и извънредната ситуация, която се наложи в световен мащаб. Това няма как да не окаже влияние върху анкетираните. Пандемията от коронавирус по света промени много бързо мислите и нагласите на хората, променяйки тяхното ежедневие, бит и култура и от друга страна водейки до тежки социални и икономически последици във всички държави.

Като обобщение на резултатите от тази сфера може да се направи извод, че приемащото общество е с позитивни нагласи към културните и религиозни вярвания, и особености на ГТД. Българите не робуват на клишета, табута и стереотипи, а по-скоро гледат на различието с любопитство, толерантност и уважение на правото на избор на всеки един.

Културно – религиозното проникване на имигранти в дадено общество е двустранен процес, при който си взаимодействат самите имигранти и местното население. Нагласите на българските граждани като приемащо общество към имигрантите са по-скоро ориентирани към интеграция и приемане. Разбира се има между тях и такива, които ревностно пазят и защитават собствената култура, традиции и вярвания и не приемат чуждата култура и начин на живот (19% - 28%).

Българинът не се стреми да асимилира гражданите на трети държави, даже напротив, той е отворен към културните и религиозните различия, които носят гражданите на трети държави. Българинът е толерантен към това гражданите на трети държави да запазят своята култура, традиции и обичаи. Не вижда проблем в това ГТД да изповядват своята религия, не се притеснява от това ГТД да показват своето различие по отношение на облекло, религиозни символи, поведение и други.

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

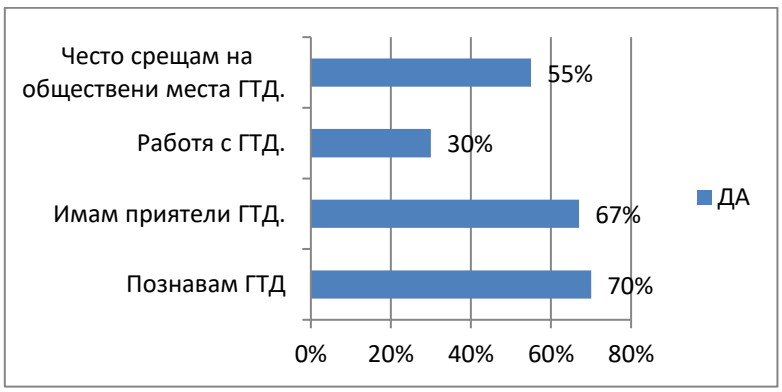
Правно-политическа сфера

С разпространението на пандемията от новия коронавирус COVID-19, светът бързо се промени. Кризата с вируса блокира цели държави и разруши много бизнеси, нанесе сериозен удар върху много големите фирми и затвори малките частни бизнеси. Самият вирус уби стотици хиляди хора по света, което ще доведе до голяма промяна във всички области на живот. Необходимостта от социално дистанциране също представлява сериозно предизвикателство за населението на света. По отношение на сигурността и имиграцията, поддържането на това ще изисква вземането на по-бързи решения и мерки в различни насоки и разработване на нови политики.

Политическото участие в живота на една страна е важен показател за осъществяване на успешна интеграционна политика. Правото да участваш в обществения живот на една държава говори за интегративно ценностно взаимодействие между приемащото общество и имигрантите, отношение на приемане и липса на предразсъдъци.

От диаграма 9 по-долу е видно, че по-големия процент от българските граждани имат контакти с ГТД. 70% от тях познават такива граждани и почти всички определят тези ГТД като техни приятели - 67%. Само 30% от анкетираните работят с граждани от трети държави. А малко повече от половината (55%) срещат ГТД на различни обществени места.

диагр. 9 Процентно разпределение на резултатите от въпроси 1, 2, 3 и 4

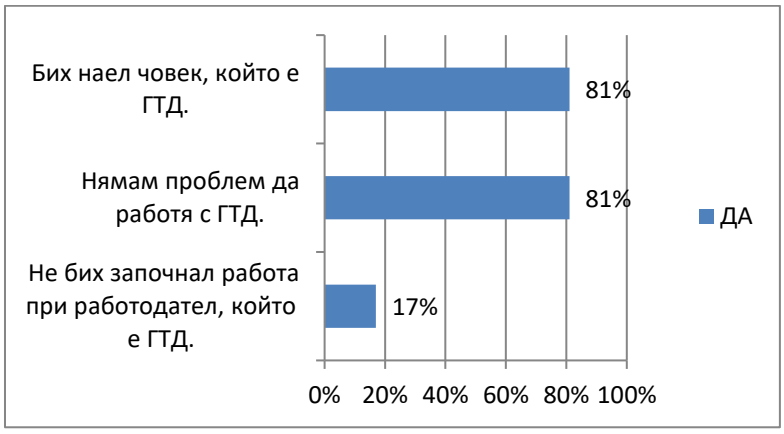

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

Тези проценти могат да бъдат обяснени с това, че ГТД са по-малко социално активни и сформират свои субобщности, където реализират социални контакти. Предпочитат да посещават места, където се събират повече хора от тяхната националност, отколкото такива с предимно българско присъствие.

Що се отнася до работната сфера и взаимоотношенията колеги, служители и работодател анкетираните са доста категорични. Цели 81% от тях нямат проблем да имат колега или да наемат служител гражданин на трета държава, а само 17% са склонни да работят за работодател ГТД (виж диаграма 10).

диагр. 10 Процентно разпределение на резултатите от въпроси 5, 6 и 7

Явно, когато става дума за управление и власт българите не проявяват доверие към чужденците и нагласата им е, че тези роли не биха били добри и подходящи.

Нагласите на българите към ГТД, извън бизнес взаимоотношенията им, са положително насочени. 73% от взелите участие в анкетата, не се притесняват да имат съседи ГТД и приемат съжителство/брак между българи и ГТД. Дори и една от най-чувствителните теми за българина - неговите деца, той се оказва без особени предразсъдъци към чужденците извън ЕС. 91% не се притесняват децата им да учат заедно и общуват с деца граждани от трети държави.

Може да се предположи, предвид получените резултати, че българите са с много висока толерантност по отношение на работното място и

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

съжителство с граждани от трети държави. Не се наблюдава голяма социална дистанция между местното население и имигрантите, което кореспондира с резултатите от предходната част, а именно че българинът е отворен към чуждите култури и е по-скоро любопитен и приемащ.

По-големият процент от попълнилите анкетата вярват, че ГТД не са добре запознати с българските закони - 74%, но 60% от анкетираните допускат, че ГТД са наясно с правата си. А 26% от българите декларират, че ГТД са склонни да нарушават българските закони. Що се отнася до информираността на месното население, за правата на гражданите извън ЕС по-големият процент (55%) признават, че не са наясно с техните права.

Като цяло българите, не робуват на стереотипа, че повечето ГТД са терористи и потенциално опасни за сигурността на Българската държава. Само 30% изказват мнение, че тези граждани носят риск за суверенитета и безопасността на държавата.

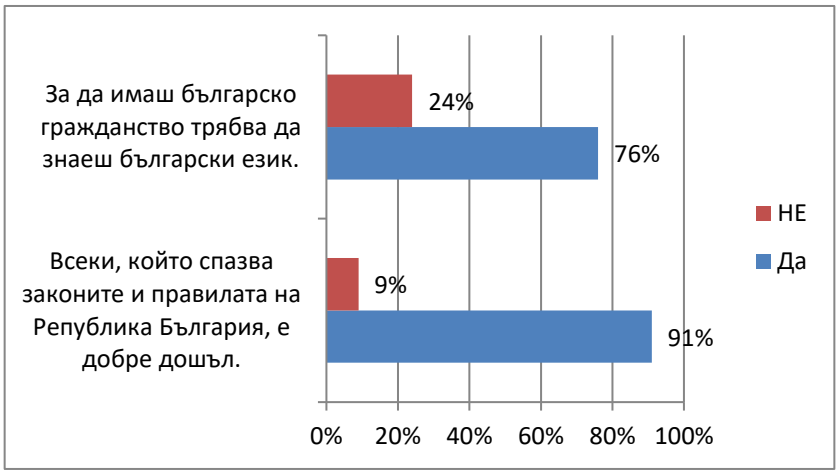
Почти поравно се разпределя вота на анкетираните по въпросите свързани със закупуването и притежаването на земя от ГТД и тяхното участие в политиката на страната.

Участието в гражданското общество и в политическия живот на страната е ключов индикатор за провеждането на успешна правно – политическа интеграционна политика. Нагласите на българите относно правото на граждани от трети държави да участват в политическия живот на страната ни (45%) и да имат право да закупуват земя (53%) са доста позитивни, което може да се обясни с българския етнически модел на управление.

Въпреки всеобщото мнение, че българите са консервативни и трудно приемат новостите и промените от проведената анкета става видно, че толерантността, емпатията и прословутото гостоприемство са факт. Българинът е отворен да приеме всеки, който е склонен да се интегрира в обществото (научавайки български език), желае да съжителства в мир и е готов да спазва законите на държавата (виж диагр. 11).

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

диагр. 11 Процентно разпределение на резултатите от въпроси 19 и 20

Присъединяването на България към Европейския съюз поставя на преден план въпроси, свързани с миграционните процеси. Отварянето на границите, свободното придвижване на хора към България и стратегическото разположение на страната ни е изключително важно и свързано с масовата миграция на хора от трети страни, които се стремят да намерят по-добри условия за живот. Затова трябва да се работи в посока на изграждане и развитие на интеграционни политики и практики. Необходимо е прецизно да се изследват и анализират нагласите на приемащото общество по степен на информираност и ангажираност с проблемите на интеграцията на граждани от трети държави.

От проучената и събрана информация в началото на засилената миграция към страната ни, българското общество по-скоро е реагирало отрицателно и с отхвърляне, наблюдаваха се засилени етнически предразсъдъци и желание за социална дистанция.

В резултат на провежданата политика от държавата и изпълняването на различни проекти с такава насоченост се развива толерантност и уважение към гражданите от трети държави.

От проведената анкета се наблюдава постепенно обръщане на резултатите. Все повече българи отговарят положително, наблюдава се тенденция към по-голямо приемане на различията, промяна на мнението и

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

нагласите на местното население. Забелязва се позитивна промяна в социалната оценка и поведение на приемащото общество.

Очакванията, мненията и убежденията на българите спрямо имигрантите и тяхната интеграция се променят, макар и бавно, в положителна посока, за което допринасят политиките и мерките на българското правителство за интеграция.

Направеният доклад – анализ за нагласите на българското общество към ГТД осигури база данни и даде възможност за последващо провеждане на по-задълбочено проучване на нагласите и отношението на българските граждани към важни за обществото ни въпроси и проблеми.

Показа основните източници на информация, които съвременните български граждани използват, страховете и вижданията им за ситуацията в страната, мнението им по важни въпроси относно равни права за всички хора, независимо от пол, раса или етническа принадлежност.

Този доклад е първият в рамките на *Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД“* в опит да се съберат данни и да се анализират. След осъществяване на останалите дейности по проекта и повторното провеждане на анкетата се надяваме, че получените резултати ще позволят едно по-задълбочено проучване на отделните нагласи на гражданското общество, а направените изводи от него ще допринесат за провеждане на по-ефективна държавна политика по отношение на интеграцията на имигрантите.

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

Приложение 1

ВЪПРОСНИК ЗА НАГЛАСИТЕ НА ПРИЕМАЩОТО ОБЩЕСТВО КЪМ ГТД

изготвен по проект: ***BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД“***

в изпълнение на договор за предоставяне на БФП №: 812108-27/27.05.2019 г., с рег.№ в ИСУН2020: BG65AMNP001-2.005-0002-C01, сключен между Бенефициента - **ФОНДАЦИЯ „ПРОДЖЕКТА“** и Отговорния орган - **ДИРЕКЦИЯ „МЕЖДУНАРОДНИ ПРОЕКТИ”-МВР**, финансиран по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз

Настоящият въпросник е разработен от Фондация „Проджекта“, в рамките на проект № BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД“, финансиран по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ 2014-2020 г.

Целта на проучването е да се изследват нагласите на обществото в Р България към представителите на специфичните целеви групи по проекта.

Важно: за целите на настоящата анкета под съкращението „ГТД“ следва да се разбира – *„Граждани на трети държави, които пребивават законно в Република България, включително лица търсещи и получили международна закрила, в особена степен уязвимите лица, както и техни близки роднини“.*

Мнението на анкетираните лица е анонимно и ще се анализира само в обобщен вид. Фондация „Проджекта“ гарантира, че резултатите от проучването ще бъдат използвани само за нуждите на изготвяне на анализ.

Анкетната карта се състои от 1 (един) въпрос под № 1, на който ***можете да посочите повече от един отговор*** и 47 (четиридесет и седем твърдения), на които следва да отговорите с „Да“ или „Не“.

Качеството на това проучване в голяма степен зависи от Вашата ангажираност, затова Ви молим да не оставяте твърдение без отговор.

Попълването на въпросника ще Ви **отнеме 5 минути**.

Полета за попълване при регистрация на уебстраница на Фондация „Продженкта“, преди попълване на въпросника:

- Име:
- Фамилия:
- E-mail:
- Пол: мъж/жена
- Възраст: 18-30 г. / 31-45 г. / 46-65 г. / над 66 г.
- Образование: основно / средно / колеж / висше

Въпрос № 1 - Откъде се осведомявате за събитията в България и света, свързани с миграционните процеси?	**Отговор**
Телевизия	☐
Преса	☐
Интернет	☐
Радио	☐
Колеги и приятели	☐
От никъде не се осведомявам	☐
Не се интересувам	☐

Раздел I

Твърдение	**ДА**	**НЕ**
1. Страхувам се, че може да изгубя работата си заради ГТД.	☐	☐
2. ГТД са по-евтина работна ръка.	☐	☐
3. Държавата трябва да подкрепя финансово ГТД.	☐	☐
4. Повечето ГТД, които идват в България са бедни.	☐	☐
5. В България ГТД живеят по-добре от повечето българи.	☐	☐
6. По-голяма част от ГТД са по-добре образовани от нас.	☐	☐
7. Тези хора искат да станат част от българското общество.	☐	☐
8. ГТД допринасят за икономиката ни.	☐	☐
9. Българската държава оказва по-голяма подкрепа на ГТД, отколкото на българите.	☐	☐
10. ГТД успяват да развият по-добър и успешен бизнес от нас.	☐	☐
11. ГТД носят рискове за здравето на местното население.	☐	☐
12. Притеснявам се, че след 20 години ГТД ще бъдат повече.	☐	☐
13. Не съществува напрежение между местното население и	☐	☐

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

Твърдение	ДА	НЕ
ГТД.		
14. ГТД не искат да се впишат в нашето общество.	☐	☐

Раздел II

Твърдение	ДА	НЕ
1. Всеки има право да изповядва собствената си религия.	☐	☐
2. Да научавам за чуждите обичаи и култура е интересно за мен.	☐	☐
3. Различията между хората са по-скоро богатство, отколкото проблем.	☐	☐
4. Харесва ми да общувам с чужденци.	☐	☐
5. Чуждите култури погубват българщината.	☐	☐
6. Културно-религиозните белези (облекло, поведение, символи и др.) не ме смущават.	☐	☐
7. ГТД са усмихнати и любезни.	☐	☐
8. Те са чисти и подредени.	☐	☐
9. ГТД са по-религиозни от българите.	☐	☐
10. Приемам техните културни различия.	☐	☐
11. Повечето ГТД имат лоша лична хигиена.	☐	☐
12. Ритуалите, културните и националните им празници пречат за тяхното интегриране в общността.	☐	☐
13. ГТД се отнасят с уважение към българските традиции и празници.	☐	☐

Раздел III

Твърдение	ДА	НЕ
1. Познавам ГТД.	☐	☐
2. Имам приятели ГТД.	☐	☐
3. Работя с ГТД.	☐	☐
4. Често срещам на обществени места ГТД.	☐	☐
5. Нямам проблем да работя с ГТД.	☐	☐
6. Не бих започнал работа при работодател, който е ГТД.	☐	☐
7. Бих наел човек, който е ГТД.	☐	☐
8. Притеснява ме детето ми да учи и общува с деца на ГТД.	☐	☐
9. Приемам брак между български гражданин и ГТД.	☐	☐
10. Не бих приел децата ми да сключат брак с ГТД.	☐	☐

Проект BG65AMNP001-2.005-0002 „Заедно в борбата срещу предразсъдъците и стереотипите - заетост и предприемачество на ГТД", финансиран по процедура на подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG65AMNP001-2.005 „Интеграция и законна миграция – мерки за прилагане на Плана за действие на ЕС за интеграция на граждани на трети страни“ по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, съфинансиран от Европейския съюз.

Твърдение	ДА	НЕ
11. Не е проблем за мен да имам съседи ГТД.	☐	☐
12. ГТД не спазват законите на Република България.	☐	☐
13. Повечето от ГТД не познават българските закони.	☐	☐
14. Не съм против ГТД да участват в политическия живот.	☐	☐
15. Съгласен/а съм ГДТ да имат право да купуват земя.	☐	☐
16. ГТД са потенциална заплаха за националната сигурност.	☐	☐
17. Запознат съм с правата им.	☐	☐
18. ГТД знаят правата си.	☐	☐
19. Всеки, който спазва законите и правилата на Република България, е добре дошъл.	☐	☐
20. За да имаш българско гражданство трябва да знаеш български език.	☐	☐

*Този документ е създаден с финансовата подкрепа на **Фонд „Убежище, миграция и интеграция“**, съфинансиран от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от **Фондация „Проджекта“** и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Отговорния орган.*